

בית הדין הארצי לעבודה
THE NATIONAL LABOUR COURT OF ISRAEL

Judge Varda Wirth Livne
President, National Labour Court

השופטת ורדה וירט ליבנה
נשיאת בית הדין הארצי לעבודה

הוראות נוהל נשיאת בית הדין לעבודה

מספר הנוהל	הנושא	תפוצה	פורסם ביום	בתוקף מיום
1-21	סדרי הדין בקיום הליכי הידברות בסכסוכי עבודה קיבוציים	בתי הדין לעבודה	ז' בתשרי התשפ"ב (13.9.2021)	ז' בתשרי התשפ"ב (13.9.2021)

כללי

1. לבתי הדין לעבודה מובאים מידי יום סכסוכי עבודה קיבוציים מן הקשים והמורכבים במשק הישראלי, הכוללים הפעלת אמצעים ארגוניים, לרבות שביתות. הצדדים לסכסוכים הקיבוציים הם צדדים ליחסי עבודה מתמשכים, ובדרך כלל מגמתם היא לשקם את מערכת היחסים ביניהם וליישב את הסכסוך, באופן שיוכלו להמשיך ולקיים יחסי עבודה תקינים במקום העבודה בשיתוף ובהבנה הדדיים. במצב דברים זה, לאור המהות המיוחדת של הסכסוכים הקיבוציים, כפי ביטויים במשפט העבודה וביחסי העבודה, קיימת חשיבות שבית הדין לעבודה, בדונו בסכסוכים אלו, לצד פסיקתו, יפעל בגמישות הפרוצדורלית האפשרית כאכסניה להידברות וקירוב הצדדים לאחר הגשת הסכסוך הקיבוצי. זאת, לשם קידום פתרון הסכסוכים בהסכמה מקום בו הצדדים מסכימים לכך, ומניעת החרפה של הסכסוך הקיבוצי וריבוי התדיינויות משפטיות, שעשויים לפגוע במרקם יחסי העבודה בין הצדדים¹.

¹ דו"ח הוועדה לבחינה וגיבוש המלצות במישור המערכתי באשר למתכונת הראויה לניהול דיונים העוסקים בצעדים ארגוניים בסכסוכי עבודה קיבוציים בבתי הדין לעבודה (פברואר 2019) (להלן: "דו"ח הוועדה"); גיא מונדלק ויצחק הרפז "בין המערכות: בחינה אמפירית של תפקיד בית הדין לעבודה בשביתות" **עיוני משפט** כו(1), בעמ' 155 (תשס"ב).

בית הדין הארצי לעבודה
THE NATIONAL LABOUR COURT OF ISRAEL

Judge Varda Wirth Livne
President, National Labour Court

השופטת ורדה וירט ליבנה
נשיאת בית הדין הארצי לעבודה

במהלך ההידברות בסיועו של בית הדין עולות השאלות השנויות במחלוקת בגדר הסכסוך הכלכלי שבין הצדדים והאפשרות לפתרון מוסכם. בנסיבות המתאימות מבקשים הצדדים כי בית הדין ימשיך וילווה את היתכנות המגעים ביניהם והנעתם, תוך שידווחו על התקדמותם בפריצת הדרך להסכמה ביניהם וחזרה מן הצעדים הארגוניים².

ככל שהנעת ההידברות בין הצדדים אינה עולה יפה, מתחדש הדיון באולם בית הדין. במעמד זה משמיעים באי-כח הצדדים את טיעוניהם המשפטיים ובית הדין נותן פסיקתו באשר לסעדים המבוקשים בסכסוך שהובא לפניו.

2. על רקע החלטה של נציב תלונות הציבור על שופטים, המשנה לנשיא בית המשפט העליון (בדימוס), כבוד השופט אליעזר ריבלין, לעניין חוסר סמכות בית הדין לעבודה לשמש מגשר ומפשר בדיונים העוסקים בצעדים ארגוניים בסכסוכי עבודה קיבוציים, ולשם בחינת הצורך בקביעת מתכונת אחידה לניהול הליכי ההידברות בסכסוכי עבודה קיבוציים, החלטתי למנות, על דעתה של כבוד נשיאת בית המשפט העליון, השופטת אסתר חיות, ועדה לבחינה וגיבוש המלצות באשר למתכונת הראויה לניהול הליכי הידברות אלה, תוך הבחנתם מהליכי גישור כהגדרתם בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט). בראש הוועדה עמדה כבוד השופטת נילי ארד, נשיאת בית הדין הארצי לעבודה (בדימוס), יחד עם השופטת רונית רוזנפלד, שופטת בית הדין הארצי לעבודה (בדימוס) וכבוד השופטת אפרת לקסר, נשיאת בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב (כתוארה אז). בפני הוועדה התייצבו והשמיעו את דברם 36 אישים ונציגי גופים. אחדים מהם הגישו לוועדה ניירות עמדה. בין המתייצבים לפני הוועדה היו נציגי ארגוני העובדים, ארגוני המעסיקים ועורכי הדין אשר עניינם,

² דר"ח הוועדה, בעמ' 10.

בית הדין הארצי לעבודה
THE NATIONAL LABOUR COURT OF ISRAEL

Judge Varda Wirth Livne
President, National Labour Court

השופטת ורדה וירט ליבנה
נשיאת בית הדין הארצי לעבודה

עיסוקם ומומחיותם בהתנהלות סכסוכים קיבוציים בחיי המעשה ובהתדיינות בבתי הדין לעבודה. כן התייצבו לפני הוועדה שופטים הדנים בהליכים כגון אלה. הוועדה הגישה מסקנותיה ביום 14 בפברואר 2019 והמליצה להסדיר בנוהל נשיאת בית הדין הארצי לעבודה את מתכונת הליכי ההידברות בסכסוכי עבודה קיבוציים, בהתבסס על ייחודיות בית הדין לעבודה במרקם יחסי העבודה בישראל, והסמכות הרחבה שניתנה לו בשל ייחודיות זו, לפי סעיפים 32 ו-33 לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969. סמכות זו מקנה לבית הדין שיקול דעת רחב לנהוג בגמישות פרוצדורלית מרבית, בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית משפט צדק "בכל ענין" שאין עליו הוראה בחוק האמור או בתקנות לפיו. על יסוד עבודת הוועדה וממצאיה החלטתי לפרסם נוהל זה.

מטרת הוראות הנוהל

3. מטרתו של נוהל זה היא לקבוע את המתכונת הראויה לניהול הליכי ההידברות בסכסוכי עבודה קיבוציים בבתי הדין לעבודה. למען הסר ספק, במסגרת הליך ההידברות כאמור, לא יקיים בית הדין הליך גישור כמשמעו בסעיף 79ג לחוק בתי המשפט והליך פישור לפי תקנה 2 לתקנות בית הדין לעבודה (פישור), תשנ"ג-1993.

תחולת הוראות הנוהל

4. הוראות הנוהל יחולו על סכסוכי עבודה קיבוציים בבתי הדין לעבודה ויוגבלו להליכי הידברות בין הצדדים בקשר לסכסוך הכלכלי, לקידום מהלכי הידברות או חידושם, לפי נסיבות הענין, בין הצדדים.

בית הדין הארצי לעבודה
THE NATIONAL LABOUR COURT OF ISRAEL

Judge Varda Wirth Livne
President, National Labour Court

השופטת ורדה וירט ליבנה
נשיאת בית הדין הארצי לעבודה

הגדרות

5. בהוראות נוהל זה :

”בית הדין” – המותב, כולו או חלקו, על פי החלטת ראש המותב.
”הליך הידברות” – הליך הנערך לבקשת בעל הדין או מיוזמתו של בית הדין, בהסכמת הצדדים, וזאת אם ראה בית הדין כי יש בהליך זה כדי לייעל את ניהול ההליך, להביא לחידוש המגעים, ההידברות או הליכי המשא ומתן בין הצדדים, לפי הענין, וכן ליישוב המחלוקות ביניהם.

עקרונות כלליים

6. קיום הליכי הידברות – ככלל, בית הדין לעבודה רשאי, לבקשת בעל הדין או מיוזמתו, אם ראה שיש בכך כדי לייעל את ניהול ההליך, לקדם הליך הידברות בין הצדדים לסכסוך העבודה הקיבוצי במטרה להביא לחידוש המגעים והליכי המשא ומתן בין הצדדים וכן ליישוב המחלוקות ביניהם.

7. הסכמת הצדדים לקיומו של הליך ההידברות – ההשתתפות בהליך ההידברות מותנית בהסכמת הצדדים לקיומו של ההליך, זאת בין אם ביקש אחד הצדדים את קיום ההידברות ובין אם הוצע לקיימה ביוזמת בית הדין. עמדות הצדדים לקיום ההליך והסכמתם תובא בפרוטוקול הדיון. בפתח ישיבת ההידברות הראשונה יודא בית הדין שהצדדים מסכימים לקיומו של הליך ההידברות ויסביר לצדדים את מהות הליך ההידברות. למען הסר ספק, אי הסכמה לקיום הליך הידברות לא תגרע מטענות הצדדים או תשפיע על תוצאות ההליך בבית הדין.

בית הדין הארצי לעבודה
THE NATIONAL LABOUR COURT OF ISRAEL

Judge Varda Wirth Livne
President, National Labour Court

השופטת ורדה וירט ליבנה
נשיאת בית הדין הארצי לעבודה

ניהול הליכי ההידברות

8. החלטה על קיום הליך ההידברות –

- (א) בפתח הדיון המשפטי בסכסוך הקיבוצי או במהלכו, ובהתקיים הנסיבות המתאימות ולאחר קבלת הסכמת הצדדים, יורה ראש המותב, בהחלטה מנומקת על קיום הליך ההידברות ועל מתכונתו תוך פירוט הסכמת ועמדת הצדדים בהתייחס לאפשרות זו.
- (ב) ההידברות יכולה להיעשות בטרם תחילת הדיון המשפטי בסכסוך הקיבוצי, וכן בשלבים מתקדמים יותר של ההליך, אם יהיה בכך כדי לייעל את ההליך ולייתר את המחלוקות כולן או חלקן ולקדם הסכמות בין הצדדים.

9. נוכחות הצדדים בהליך ההידברות – מספר המשתתפים מטעם כל אחד מהצדדים להידברות יקבע בשיקול דעת בית הדין, בשים לב לנסיבות המקרה. הליך ההידברות יתקיים בנוכחות באי-כח הצדדים ונציג בעלי הדין, וככל שנדרש, בנוכחות גורמים מוסמכים ורלבנטיים נוספים. במקרים חריגים בהם מתבקש בהסכמת הצדדים כי ההליך יתקיים שלא בנוכחות עורכי הדין, ישקול בית הדין בקשתם ויחליט בה לגופו של עניין ונסיבותיו.

10. הליך ההידברות במעמד הצדדים – הדיון בהליך ההידברות יתנהל במעמד הצדדים ולא יתקיים במעמד צד אחד בלבד. ככל שישנו צד להליך שאינו צד לניהול המשא ומתן בסכסוך הקיבוצי, יש לקבל את הסכמתו שלא לקחת חלק בהליך.

11. מקום קיום הליכי ההידברות – בהתקיים הנסיבות המתאימות, ככל שלא ניתן לקיים את ההידברות באולם, יורה ראש המותב בהחלטה מנומקת, על קיום הליך

בית הדין הארצי לעבודה
THE NATIONAL LABOUR COURT OF ISRAEL

Judge Varda Wirth Livne
President, National Labour Court

השופטת ורדה וירט ליבנה
נשיאת בית הדין הארצי לעבודה

הידברות בחדר ייעודי ככל שקיים או בלשכה, וזאת בהסכמתם של הצדדים להליך תוך פרוט עמדותיהם בפרוטוקול הדיון, בהתייחס לאפשרות זו.

12. ניהול פרוטוקול – ההיבטים הפרוצדורליים של הליך ההידברות יתועדו בפרוטוקול הדיון, באופן אשר ישקף את זהות הצדדים להליך ההידברות ובאי כוחם הנוכחים בדיון, ציון קיומו של הליך הידברות, מועד הישיבה, וכן כל היבט פרוצדוראלי רלוונטי. לאחר קיום הליך הידברות, בית הדין ישקף בפרוטוקול הדיון את עיקר ההסכמות, כפי שגובשו בהליך ההידברות, ולאחר שתיעד את הסכמת הצדדים לאמור בפרוטוקול, יחליט לגבי אופן המשך ההליך.

13. סיום הליך ההידברות – הודיע צד להליך ההידברות, בכל עת ומכל סיבה שהיא, כי הוא מבקש להפסיק את הליך ההידברות כמו גם לקבל הכרעה ופסיקה לדיון, או במקרה בו הגיע בית הדין למסקנה כי הליך ההידברות מיצה את עצמו, יורה בית הדין בהחלטה על הפסקת ההידברות והדיון יחודש בפני המותב. למען הסר ספק, אין להודעה כאמור כל השלכה על המשך ניהול ההליך השיפוטי או על תוצאותיו.

14. נוהל זה יפורסם באתר האינטרנט של הרשות השופטת.

היום, ד' בתשרי התשפ"ב (13 בספטמבר 2021).

ורדה וירט ליבנה, נשיאה